

Оксана ГОРБАЧИК

кандидатка історичних наук, доцентка кафедри всесвітньої історії та спеціальних історичних дисциплін Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, Україна, індекс 82100 (oksa7803@gmail.com)

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6671-2025>

Бібліографічний опис статті: Горбачик, О. (2024). Ідеологія та стратегія Хезболли в контексті антагонізму з Ізраїлем. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*, 15(57). 113–119. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.15/57.12>

ІДЕОЛОГІЯ ТА СТРАТЕГІЯ ХЕЗБОЛЛИ В КОНТЕКСТІ АНТАГОНІЗМУ З ІЗРАЇЛЕМ

Анотація. *Мета дослідження* полягає в аналізі ідеологічного підґрунтя і стратегії Хезболли в контексті ворожнечі з Ізраїлем для кращого розуміння динаміки конфлікту та його впливу на геополітичну ситуацію на Близькому Сході. *Методологію дослідження* становлять: аналіз дискурсу – аналіз офіційних заяв, промов і публікацій лідерів Хезболли для вивчення ідеологічних засад і стратегічного бачення організації; порівняльний аналіз – порівняння риторики, ідеології та дій Хезболли в різні періоди часу для виявлення еволюції та безперервності; аналіз політичних рішень – аналіз конкретних рішень і кроків Хезболли в контексті арабо-ізраїльського конфлікту для розуміння реалізації ідеології на практиці. *Наукова новизна* статті полягає в проведенні комплексного аналізу еволюції ідеологічних засад Хезболли від заснування до сьогодення на основі відповідних першоджерел (промови лідерів, офіційні документи тощо). **Висновки.** Ідеологія ліванської ісламістської організації Хезболла ґрунтується на радикальному шіїтському ісламізмі. Головною метою руху є знищення Ізраїлю як держави. Це визначає її конфронтаційну стратегію щодо держави Ізраїль. Попри те, що Хезболла має політичне крило та бере участь у виборах в Лівані, її військова стратегія залишається спрямованою проти Ізраїлю. Рух використовує тактики тероризму та партизанської війни проти ізраїльтян. Підтримка Хезболли Іраном пояснюється спільним ідеологічним баченням і цілями щодо Ізраїлю. Іран використовує Хезболлу як знаряддя для реалізації своїх регіональних інтересів. Ідеологія антагонізму до Ізраїлю унеможливорює компромісну стратегію Хезболли. Мир з Ізраїлем розглядається як зрада основних принципів руху і є неможливим за чинної ідеології. Хезболла визнана багатьма країнами терористичною організацією, що викликає міжнародне протистояння та санкції. Розв'язання конфлікту між цією ліванською організацією та Ізраїлем може вимагати комплексного підходу, включаючи політичні переговори та зусилля спільноти міжнародних акторів.

Ключові слова: арабо-ізраїльський конфлікт, Хезболла, Хасан Насралла, Іран, Ліван, Організація Об'єднаних Націй (ООН).

Оксана HORBACHYK

PhD (History), Associate Professor of the Department of the World History and Special Historical Disciplines, Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University, 24 Ivan Franko Street, Drohobych, Ukraine, postal code 82100 (oksa7803@gmail.com)

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6671-2025>

To cite this article: Horbachyk, O. (2024). Ideolohiia ta stratehiia Khezbolly v konteksti antahonizmu z Izrailem [Ideology and strategy of Hezbollah in the context of antagonism with Israel]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia Istoriiia – Problems of Humanities. History Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 15(57). 113–119. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.15/57.12> [in Ukrainian].

IDEOLOGY AND STRATEGY OF HEZBOLLAH IN THE CONTEXT OF ANTAGONISM WITH ISRAEL

Summary. *The purpose of the study is to analyze the ideological background and strategy of Hezbollah, in the context of enmity with Israel, for a better understanding of the dynamics of the conflict and its impact on the geopolitical situation in the Middle East. The research methodology includes: discourse analysis – analysis of official statements, speeches and publications of Hezbollah leaders to study the ideological foundations and strategic vision of the organization; comparative analysis – comparison of Hezbollah's rhetoric, ideology and actions in different periods of time to identify evolution and continuity; analysis of political decisions – analysis of specific decisions and steps of Hezbollah in the context of the Arab-Israeli conflict to understand the implementation of ideology in practice. The scientific novelty of the article lies in a comprehensive analysis of the evolution of Hezbollah's ideological foundations from its inception to the present day, based on relevant primary sources (speeches of leaders, official documents, etc.).*

Conclusions. *The ideology of the Lebanese Islamist organization Hezbollah is based on radical Shiite Islamism. The main goal of the movement is the destruction of Israel as a state. This determines its confrontational strategy towards the State of Israel. Despite the fact that Hezbollah has a political wing and participates in elections in Lebanon, its military strategy remains directed against Israel. The movement uses tactics of terrorism and guerrilla warfare against Israelis. Iran's support for Hezbollah is explained by a common ideological vision and goals for Israel. Iran uses Hezbollah as a tool to realise its regional interests. The ideology of antagonism towards Israel makes it impossible for Hezbollah to compromise. Peace with Israel is seen as a betrayal of the movement's core principles and is not possible under the current ideology. Hezbollah is recognized by many countries as a terrorist organization, which causes international confrontation and sanctions. Resolving the conflict between this Lebanese organization and Israel may require a comprehensive approach, including political negotiations and the efforts of the community of international actors.*

Key words: *Arab-Israeli conflict, Hezbollah, Hassan Nasrallah, Iran, Lebanon, United Nations (UN).*

Постановка проблеми. Останні події міжнародної політики свідчать про наростання напруженості між Хезболлою та Ізраїлем. Хезболла, яка є парамілітарним ісламістським угрупованням, підтримуваним Іраном, глибоко інтегрована в ліванське суспільство та політику. Вона фактично створила державу в державі в Лівані. Розуміння її стратегії дасть змогу краще аналізувати політичну динаміку та безпеку в Лівані. Хезболла залишається однією з найвпливовіших політичних і військових сил на Близькому Сході. Вона має як політичне, так і військове крило. Розуміння її ідеології та стратегії критично важливе для аналізу регіональної безпеки та геополітики. Протистояння між Хезболлою та Ізраїлем періодично спалахує, викликаючи дестабілізацію і ескалацію конфлікту. Вивчення цього антагонізму може сприяти запобіганню майбутніх суперечок. Ідеологія Хезболли еволюціонувала із часом, але досі має антиізраїльську спрямованість. Аналіз цих змін допоможе прогнозувати майбутні кроки організації. Дослідження ідеології та стратегії Хезболли дасть змогу краще розуміти її методи, цілі й мотивації в контексті терористичної діяльності та загрози для міжнародної безпеки. Хезболла відіграє все більш активну роль у регіональних конфліктах (Сирія, Ірак, Ємен). Дослідження її стратегій допоможе зрозуміти регіональні процеси. Діяльність Хезболли також впливає на міжнародні відносини, зокрема на взаємини між Іраном, Ліваном та Ізраїлем, що робить цю тему актуальною для розуміння геополітичних динамік у цьому регіоні.

Аналіз досліджень. Більшість зарубіжних досліджень із цієї теми фокусуються на аналізі ідеологічних засад Хезболли як шіїтського руху опору, що базуються на концепції «елітарного джихадизму». Робляться спроби осмислити еволюцію стратегічного мислення Хезболли – від радикального тероризму 1980-х років до прагнення легітимізації та інтеграції в ліванську політику з 1990-х (Al-Aloosy, 2020). Дослідники аналізують причини та характер ворожнечі Хезболли з Ізраїлем. Розглядається як ідеологічна складова (антисіонізм, антиізраїлізм), так і геополітична боротьба за домінування на Близькому Сході (Morrissette, 2014). Окрему увагу приділено війнам між сторонами, зокрема війні 2006 року (Ghazal, 2015). У новітніх дослідженнях акцент робиться на адаптації Хезболли до реалій громадянської війни в Сирії та наростання ірано-ізра-

їльського протистояння. Аналізуються сучасні військові можливості та стратегії Хезболли в конфлікті з Ізраїлем (Zeidan, 2024).

У новітньому українському сходознавстві варто виокремити розвідку Я. Завади та Р. Шлапак, яка присвячена аналізу терористичної діяльності ХАМАСУ та Хезболли в регіоні Близького Сходу у XXI столітті. Згадані автори справедливо відзначають те, що головною проблемою ХАМАС і Хезболли залишається боротьба проти Ізраїлю, а також поширення деструктивного впливу на інші країни регіону, зокрема Сирію, Ліван, Ємен, Іран та Ірак (Завада, Шлапак, 2022).

На загал історіографія теми охоплює широке коло питань – від ідеологічних засад Хезболли до особливостей її протиборотства з Ізраїлем у різні періоди. Ключова увага приділяється еволюції поглядів і стратегій руху.

Мета статті полягає в аналізі ідеологічного підґрунтя і стратегії Хезболли в контексті ворожнечі з Ізраїлем для кращого розуміння динаміки конфлікту та його впливу на геополітичну ситуацію в Близькому Сході.

Виклад основного матеріалу. Конфлікт між Ізраїлем та Хезболлою можна розглядати в рамках ширшого арабо-ізраїльського конфлікту, що триває з моменту створення ізраїльської держави в 1948 році. Участь Лівану в цьому конфлікті має коріння в палестинському русі, що сформувався на півдні республіки в 1964 році і який вважається «прапороносцем арабського опору» на Близькому Сході. Тоді як Організація визволення Палестини (ОВП) та її військове крило, Палестинська визвольна армія (ПВА) набирали силу, Ліван зіткнувся зі суперечливими ролями й вимогами – зняти із себе відповідальність за дії палестинців і захистити себе від ізраїльської відплати, одночасно встановлюючи свій суверенітет над цивільними й військовими справами країни та демонструючи, що він виступає на захист палестинської справи (Lau, Seedat, McRitchie, 2011, p. 4).

Однак у міру того, як палестинський рух ставав дедалі впливовішим у Лівані, посилювалися й відповідні ізраїльські дії через ліванські кордони. Усередині країни посилювався соціальний і політичний розкол між християнами й мусульманами Лівану. Перші вважали, що суверенітет Лівану узурпований палестинською присутністю, а інші дивилися на ПВА як на голос проти соціальної нерівності й політичної системи, де домінують християни; кульмінацією цієї напруженості стала громадянська війна. Зрештою, вторгнення Ізраїлю до Лівану в 1978 році призвело до створення зони безпеки для запобігання палестинських нападів на північ Ізраїлю. Із часом палестинці створили в Лівані палестинську державу в державі (1969–1982), здійснюючи військову й цивільну владу в Південному Лівані через соціальні служби. Наступне вторгнення Ізраїлю до Лівану (1982) призвело до остаточного виходу ОВП з ліванської території. На зміну ОВП прийшов запеклий опір домінуючого шіїтського населення, яке намагалося звільнитися від ізраїльської окупації. Ізраїльське вторгнення призвело до появи Хезболли, потужного руху опору, заснованого з метою повалення ізраїльської окупації Південного Лівану (Lau, Seedat, McRitchie, 2011, p. 4).

Витоки та ідеологія Хезболли також пов'язані з Ісламською революцією в Ірані 1979 року. Лідери іранської революції закликали до створення в Лівані релігійного мусульманського уряду, який представляв би інтереси «пригноблених і знедолених». Тегеран прагнув створити альтернативу шіїтському просирійському руху «Амаль» («Надія»), який відмовлявся приймати сувору політичну й релігійну покірність аятолі Хомейні. Наприкінці 1982 року Іран відправив бійців зі свого «Корпусу вартових ісламської революції» на допомогу у створенні революційного ісламського руху в Лівані. Очолювана релігійними клерикалами ця організація воліла прийняти іранську доктрину як вирішення політичної кризи в Лівані. Ця доктрина передбачала використання терору як засобу досягнення політичних цілей. Іран сподівався, що група братиме участь у джихаді проти Ізраїлю. Ці сили, розташовані в районі Баальбек на півночі долини Бекаа, принесли ірансько-ісламський вплив на цей район і стали ядром організації Хезболла в Лівані (Hezbollah, 2023).

Осередок початкового керівництва Хезболли становили молоді, віддані своїм переконанням і радикально налаштовані революціонери. Чимало з них брали участь у попередніх

політичних організаціях, а потім відокремилися від них через те, що вони вважали поміркованість ідеологічною слабкістю. Такі відомі лідери, як Хасан Насралла, Саїд Аббас аль-Мусаві і шейх Субхі аль-Туфайлі, були у віці від 20 до 30 років на момент ізраїльського вторгнення та під час ідеологічного розколу в організації «Амаль». Ці молоді лідери використовували слабкість попередніх рухів як приклад корупції та каталізатор до більш радикальних дій (Morrissey, 2014, p. 33).

Отже, ідеологічне підґрунтя Хезболли було закладено ще в 1982 році на тлі неспокійного шийтського політичного ландшафту й ідейного розколу між поміркованими та радикальними членами руху «Амаль». Але поява Хезболли як цілісної організації відбулася лише на початку 1985 року (Morrissey, 2014, p. 33).

Складність її характеру та світогляду відображається на прапорі Хезболли. Сама назва організації (означає «Партія Аллаха») вказує на її ісламський вимір, оскільки він опирається на вірш із Корану, який обіцяє перемогу тим, хто приєднається до цієї партії. Це також змальовано у використаних на прапорі зображеннях, а саме: гвинтівка, що символізує войовничість, книга, яка представляє Коран, і глобус, який символізує глобальні амбіції (Gaub, 2013, p. 4).

У лютому 1985 року Хезболла опублікувала так званий Відкритий лист, у якому угруповання зазначило свою ідентичність, переконання, місію та позицію щодо низки актуальних питань. Основні теми, висвітлені в листі, які є центральними для розуміння ідеології Хезболли, це – концепція «гнобителя і пригноблених», створення в Лівані ісламської держави на зразок Ірану, місце і ставлення до християн у такій державі, джихад проти сіонізму й імперіалізму, заклик до єдності під прапором панісламізму (Ghazal, 2015, p. 61).

Зокрема, у цьому листі головними ворогами Хезболли на Близькому Сході були зазначені Ізраїль, Франція і США. Для реалізації своїх цілей ставилися такі завдання: вигнати американців, французів та їх союзників з Лівану; підпорядкувати ліванську фалангістську партію «Катаїб» справедливій владі та притягнути їх усіх до відповідальності за злочини, які вони скоїли проти мусульман і християн; дозволити ліванському народу визначати своє майбутнє і вибирати з усією свободою ту форму правління, яку вони бажають (Doctrine, 2023).

Організація вважала міжнародну систему і ліванський уряд 1985 року підданими імперським впливам й ворожими до ісламу, а також заперечувала право Ізраїлю на існування (Mapping, 2019). У тому ж «Відкритому листі» лідерами Хезболли заявлялося: «Ми бачимо в Ізраїлі авангард США в нашому ісламському світі. Це ненависний ворог, з яким треба боротися доти, доки він не отримає по заслугах. Цей ворог становить найбільшу небезпеку для наших майбутніх поколінь і для долі наших земель, особливо тому, що він прославляє ідеї

Рис. 1. Прапор організації Хезболла (Blanford, 2023)

поселення і експансії, започатковані в Палестині, і прагне до розширення Великого Ізраїлю від Євфрату до Нілу... Тому наша боротьба завершиться лише тоді, коли це утворення буде знищене. Ми не визнаємо жодних договорів з ним, жодного припинення вогню і жодних мирних угод, як сепаратних, так і консолідованих» (Doctrine, 2023).

На початку 1990-х років Хезболла перетворилася з недержавного революційного угруповання на гібридного державного актора, який використовував як політичні, так і насильницькі засоби для досягнення своїх цілей. Уже відтоді лідери Хезболли почала розглядати сформовану політичну систему Лівану як відповідний канал для поширення свого впливу (Mapping, 2019).

Після припинення громадянської війни в Лівані Хезболла брала участь у національних виборах з 1992 року і стала значною політичною силою (Zeidan, 2024). Кандидати від цієї організації отримали 12 зі 128 місць у парламенті в 1992 році та 9 у 1996 році, і обидва рази таким чином вона ставала найбільшим однопартійним блоком у законодавчій палаті та намагалася представити себе як відповідального гравця. Однак Хезболла не брала участі в уряді, оскільки група не хотіла нести відповідальність за ті чи інші дії уряду. Що стосується риторики, то в цей час її лідери почали змінювати свій тон, прикриваючи свої цілі більш патріотичною термінологією і називаючи себе національним рухом опору, який деякі політичні оглядачі називали поступовим прагматизмом (Al-Aloosy, 2020).

Проте в питанні ставлення до Ізраїлю і до палестинської проблеми погляди лідерів організації залишалися незмінними. Так, наприклад, генеральний секретар Хезболли в Лівані Саїд Хассан Насралла в інтерв'ю американській газеті *The Washington Post* від 20 лютого 2000 року заявляв про те, що «слабкість позиції Ізраїлю дає шанс Лівану не лише відновити контроль над своєю територією, але й змусити Ізраїль вирішити проблему палестинських біженців». Також у цьому інтерв'ю він обіцяв, що Хезболла припинить там свою «безпекову» діяльність. Але водночас він відмовлявся запевнити, чи змінить організація, історія якої включає в себе терористичні акти й захоплення заручників, свою поведінку щодо Ізраїлю (Nasrallah, 2000).

Напруженість у стосунках Ізраїлю та Хезболли призвела до війни 2006 року. Військові дії розпочалися 12 липня 2006 року, після того як бойовики Хезболли здійснили транскордонний рейд на Ізраїль, унаслідок якого було захоплено двох ізраїльських солдатів і вбито трьох. Тодішній прем'єр-міністр Ізраїлю Ехуд Ольмерт оголосив напад Хезболли актом війни на суверенній території держави Ізраїль. Результатом стали взаємні масовані авіаудари й ракетні обстріли по ліванській та ізраїльській території відповідно (Lau, Seedat, McRitchie, 2011, p. 5). 11 серпня 2006 року Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй (ООН) колективно схвалила резолюцію за № 1701, у якій містилися заклики до повного припинення бойових дій на основі негайного припинення Хезболлою всіх нападів і негайного припинення Ізраїлем усіх наступальних військових операцій. Перемир'я набуло чинності 14 серпня того ж року (Resolutions, 2006).

У 2023 році Хезболла й ізраїльські сили зіткнулися з конфронтацією через ферми Шебаа, смужку землі на Голанських висотах, на яку претендують Ліван, Ізраїль і Сирія. Напруга ще більше зросла після того, як Хамас, союзне палестинське бойове угруповання в секторі Газа, здійснило терористичну атаку на південь Ізраїлю 7 жовтня минулого року (Zeidan, 2024). Уже 8 жовтня Ізраїль і Хезболла обмінялися артилерійським і ракетним вогнем. Миротворча місія ООН на півдні Лівану, відома як «Тимчасові миротворчі сили ООН в Лівані» (United Nations Interim Force In Lebanon – UNIFIL), заявила, що «виявила кілька ракет, випущених з південно-східного Лівану в бік окупованої Ізраїлем території», а також артилерійський вогонь з боку Ізраїлю по Лівану у відповідь. (Israel, 2023). Речник вищезгаданої організації Андреа Тененті заявляв: «Ми підтримуємо контакти з владою... на всіх рівнях, щоб стримати ситуацію та уникнути більш серйозної ескалації» (Israel, 2023).

Отже, за останні майже чотири десятиліття Хезболла зазнала безпрецедентної перцептивної та системної трансформації з точки зору терористичної організації, завдяки якій їй вдалося побудувати й утримати свою позицію одного з найвпливовіших акторів на Близькому Сході й одного з найскладніших для Ізраїлю. З невеликого революційного ополчення, що діє з метою підризу ліванської стабільності, Хезболла перетворилася на терористичну військову

організацію, яка налічує десятки тисяч бойовиків і володіє найсучаснішою зброєю, і організацією, яка де-факто контролює ліванську державу і суспільство (Guy, Keren, 2020, p. 36).

8 жовтня 1997 року Державний департамент США визнав Хезболлу іноземною терористичною організацією (ІТО) (U.S. Department...). Європейський Союз (ЄС) натомість поки дотримується концепції існування в ній політичного і військового крил, тому у 2013 році до списку терористичних організацій ним було внесено лише військове крило Хезболла (Pawlak, Croft, 2013). Варто зауважити, що Ліга арабських держав у березні 2016 року також визнала Хезболлу терористичною організацією. Лише Ліван та Ірак висловили «застереження» (Middle, 2016).

Висновки. Отже, ідеологія ліванської ісламістської організації Хезболла ґрунтується на радикальному шиїтському ісламізмі. Головною метою руху є знищення Ізраїлю як держави. Це визначає її конфронтаційну стратегію щодо держави Ізраїль. Незважаючи на те, що Хезболла має політичне крило та бере участь у виборах в Лівані, її військова стратегія залишається спрямованою проти Ізраїлю. Рух використовує тактики тероризму та партизанської війни проти ізраїльтян. Підтримка Хезболли Іраном пояснюється спільним ідеологічним баченням і цілями щодо Ізраїлю. Іран використовує Хезболлу як знаряддя для реалізації своїх регіональних інтересів. Ідеологія антагонізму до Ізраїлю унеможливорює компромісну стратегію Хезболли. Мир з Ізраїлем розглядається як зрада основних принципів руху і є неможливим за наявної ідеології. Хезболла визнана багатьма країнами терористичною організацією, що викликає міжнародне протистояння та санкції. Розв'язання конфлікту між цією ліванською організацією та Ізраїлем може вимагати комплексного підходу, включно з політичними переговорами та зусиллям спільноти міжнародних акторів.

Перспективним напрямом досліджень може бути порівняльний аналіз ідеології та практичних дій Хезболли і ХАМАСу в контексті конфлікту з Ізраїлем, оскільки останній сьогодні є ключовим гравцем у протистоянні між ізраїльтянами та палестинцями. До того ж цей радикальний ісламістський рух сприяє ескалації насилля й перешкоджає мирному врегулюванню в близькосхідному регіоні.

Джерела та література

- Завада, Я. І., & Шлапак, Р. С.** (2022). Терористична діяльність Хамас та Хезболли в регіоні Близького Сходу в ХХІ столітті. *Політикус: наук. журнал*. № 3. С. 77–82.
- Blanford, Nicholas.** Profile: Lebanon's Hezbollah (2023). URL: <https://iranprimer.usip.org/blog/2023/oct/19/profile-lebanons-hezbollah>
- Col. Guy & Dr. Keren.** (2020). Institute for Counter-Terrorism (ICT). Hezbollah: An Organization with a Leader (!) and a State (?). URL: <https://www.ict.org.il/images/Hezbollah.pdf>
- Ghazal, Elias.** (2015). The Preeminence of Hezbollah: Rise of Shiite Power in Lebanon. 123 pp. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=tKYuiKcAAAAJ&citation_for_view=tKYuiKcAAAAJ:d1gkVwhDpl0C
- Gaub, Florence.** (2013). The role of the Hezbollah in the post-conflict Lebanon. URL: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EXPO-AFET_NT\(2013\)433719](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EXPO-AFET_NT(2013)433719)
- Hezbollah: History & Overview. (2023). URL: <https://www.jewishvirtuallibrary.org/history-and-overview-of-hezbollah>
- Israel, Hezbollah exchange artillery, rocket fire. Reuters. October 8, 2023 URL: <https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-strikes-lebanon-after-hezbollah-hits-shebaa-farms-2023-10-08/>
- Pawlak, Justyna, & Croft, Adrian.** (2013). EU adds Hezbollah's military wing to terrorism list. URL: <https://www.reuters.com/article/idUSBRE96K0DA/>
- Mapping Militant Organizations. "Hezbollah". Stanford University. Last modified July 2019. URL: https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/hezbollah#highlight_text_12512
- Al-Aloosy, Massaab.** (2020). The Changing Ideology of Hezbollah. Publisher, Springer Nature, Switzerland AG. 199 p.
- Middle East Policy Council. Arab League Labels Hezbollah a Terrorist Organization. 2016. URL: <https://mepc.org/commentary/arab-league-labels-hezbollah-terrorist-organization>
- Morrissey, Colin J.** (2014). Hezbollah: armed resistance to political participation P. 33. URL: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hezbollah-_armed_resistance_to_political_participation_\(IA_hezbollahrmedres1094542690\).pdf](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hezbollah-_armed_resistance_to_political_participation_(IA_hezbollahrmedres1094542690).pdf)

- Resolutions adopted by the Security Council in 2006. S/RES/1701 (2006). Middle East. URL: <https://www.un.org/securitycouncil/ru/content/resolutions-adopted-security-council-2006>
- Nasrallah, Said Hassan:** What Hezbollah Will Do. The Washington Post Sunday, February 20, 2000. URL: <https://web.archive.org/web/20060909060136/http://www.library.cornell.edu/colldev/mideast/hzblhnsr.htm>
- U.S. Department of state. Foreign Terrorist Organizations. Bureau of counterterrorism. URL: <https://www.state.gov/foreign-terrorist-organizations/>
- Lau, Ursula, Seedat, Mohamed, & McRitchie, Victoria.** (2011). Discursive Constructions of the Israel-Hezbollah War: The Struggle for Representation. URL: https://www.researchgate.net/publication/259479150_Discursive_Constructions_of_theIsrael-Hezbollah_War_The_Strugglefor_Representation
- Zeidan, Adam.** (2024). Hezbollah. Lebanese organization. URL: <https://www.britannica.com/topic/Hezbollah>
- Doctrine of Hezbollah. October 20, 2023. URL: <https://www.wilsoncenter.org/article/doctrine-hezbollah>

References

- Zavada, Ya. I., & Shlapak, R. S.** (2022). Terorystyczna działalność Khamas ta Khezbollah v rehioni Blyzkoho Skhodu v KhKhI stolitti [Hamas and Hezbollah's terrorist activities in the Middle East in the XXI century] // *Politykuz: nauk. zhurnal.* № 3. S. 77–82 [in Ukrainian].
- Blanford, Nicholas.** Profile: Lebanon's Hezbollah (2023). URL: <https://iranprimer.usip.org/blog/2023/oct/19/profile-lebanons-hezbollah> [in English].
- Col. Guy & Dr. Keren.** (2020). Institute for Counter-Terrorism (ICT). Hezbollah: An Organization with a Leader (!) and a State (?). Retrieved from: <https://www.ict.org.il/images/Hezbollah.pdf> [in English].
- Ghazal, Elias.** (2015). The Preeminence of Hezbollah: Rise of Shiite Power in Lebanon. 123 pp. Retrieved from: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=tKYuiKcAAAAJ&citation_for_view=tKYuiKcAAAAJ:d1gkVwhDpl0C [in English].
- Gaub, Florence.** (2013). The role of the Hezbollah in the post-conflict Lebanon. Retrieved from: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EXPO-AFET_NT\(2013\)433719](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EXPO-AFET_NT(2013)433719) [in English].
- Hezbollah: History & Overview. (2023). Retrieved from: <https://www.jewishvirtuallibrary.org/history-and-overview-of-hezbollah> [in English].
- Israel, Hezbollah exchange artillery, rocket fire. Reuters. October 8, 2023 Retrieved from: <https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-strikes-lebanon-after-hezbollah-hits-shebaa-farms-2023-10-08/> [in English].
- Pawlak, Justyna, & Croft, Adrian.** (2013). EU adds Hezbollah's military wing to terrorism list. URL: <https://www.reuters.com/article/idUSBRE96K0DA/> [in English].
- Mapping Militant Organizations. "Hezbollah". Stanford University. Last modified July 2019. Retrieved from: https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/hezbollah#highlight_text_12512 [in English].
- Al-Aloosy, Massaab.** (2020). The Changing Ideology of Hezbollah. Publisher, Springer Nature, Switzerland AG. 199 p. [in English].
- Middle East Policy Council. Arab League Labels Hezbollah a Terrorist Organization. 2016. Retrieved from: <https://mepc.org/commentary/arab-league-labels-hezbollah-terrorist-organization> [in English].
- Morrissey, Colin J.** (2014). Hezbollah: armed resistance to political participation P. 33. Retrieved from: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hezbollah-_armed_resistance_to_political_participation_\(IA_hezbollahrmedres1094542690\).pdf](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hezbollah-_armed_resistance_to_political_participation_(IA_hezbollahrmedres1094542690).pdf) [in English].
- Resolutions adopted by the Security Council in 2006. S/RES/1701 (2006). Middle East. Retrieved from: <https://www.un.org/securitycouncil/ru/content/resolutions-adopted-security-council-2006> [in English].
- Nasrallah, Said Hassan:** What Hezbollah Will Do. The Washington Post Sunday, February 20, 2000. Retrieved from: <https://web.archive.org/web/20060909060136/http://www.library.cornell.edu/colldev/mideast/hzblhnsr.htm> [in English].
- U.S. Department of state. Foreign Terrorist Organizations. Bureau of counterterrorism. Retrieved from: <https://www.state.gov/foreign-terrorist-organizations/> [in English].
- Lau, Ursula, Seedat, Mohamed, & McRitchie, Victoria.** (2011). Discursive Constructions of the Israel-Hezbollah War: The Struggle for Representation. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/259479150_Discursive_Constructions_of_theIsrael-Hezbollah_War_The_Strugglefor_Representation [in English].
- Zeidan, Adam.** (2024). Hezbollah. Lebanese organization. Retrieved from: <https://www.britannica.com/topic/Hezbollah> [in English].
- Doctrine of Hezbollah. October 20, 2023. Retrieved from: <https://www.wilsoncenter.org/article/doctrine-hezbollah> [in English].

Стаття надійшла до редакції 02.02.2024 р.
Стаття рекомендована до друку 20.02.2024 р.